

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра терапевтичної стоматології

«Затверджено»

на засіданні кафедри терапевтичної стоматології
Протокол № ____ від _____ 2014 р.
Зав. кафедрою _____ проф. А.В. Борисенко

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Навчальна дисципліна	Терапевтична стоматологія
Модуль №3	Хвороби пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика
Змістовий модуль №5	Хвороби пародонта. Систематика хвороб пародонта. Особливості обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Запальні захворювання тканин пародонта (папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит)
Тема заняття	Класифікація хвороб пародонта. (М.Ф. Данилевського, МКХ-10). Позитивні якості та недоліки
Курс	IV
Факультет	Стоматологічний
Кількість годин	1

Укладач: ас. Д.М. Полозок
Методист: ас. Н.І. Григ

**ТЕМА: Класифікація хвороб пародонта. (М.Ф. Данилевського, МКХ-10).
Позитивні якості та недоліки.**

Кількість учбових годин - 1

1. Актуальність теми:

Захворювання пародонта за своїми етіо-патогенетичними, клінічними проявами досить різноманітні, що вимагає їх певної систематизації. При розгляді патології, що виникає в такому складному органі, як пародонт, питання класифікації мають особливе значення. Пов'язано це з неоднозначністю трактувань різних патологічних процесів, що протікають в пародонті, з відсутністю чітких критеріїв, що відображають ступінь тяжкості та характер перебігу цієї патології. В Україні використовується, як мінімум, чотири класифікації захворювань пародонта, запропоновані представниками різних стоматологічних шкіл, що підкреслює актуальність порушеної проблеми та необхідність її широкого обговорення.

Створення єдиної класифікації дозволило би вирішити ті уявні протиріччя в поглядах вітчизняних вчених, перш за все, на проблему генералізованого пародонтиту, які фактично пов'язані з різними назвами одного і того ж клінічного варіанту перебігу цього захворювання, а також поглибить наше розуміння суті патологічних процесів, що протікають в тканинах пародонта, і, звичайно ж, буде сприяти чіткій диференціальній діагностиці, на якій базується патогенетично обґрунтована терапія.

2. Навчальні цілі:

Знати(α-II):

- принципи створення основних класифікацій хвороб пародонта (Єрван,1983; за Данилевським М.Ф., 1994; Міжнародної робочої групи з захворювань пародонта, 1999; МКХ-10, 2007);
- принципи побудови класифікації запальних захворювань пародонта (Данилевський М.Ф., Вишняк Г.М., Політун А.М., 1981).
- зазначені класифікації та їх термінологію.

Оволодіти (α-III):

- методикою постановки діагнозу відповідно до вимог класифікації;

Вміти (α-III):

- формулювати діагноз відповідно до вимог класифікації захворювань тканин пародонта за Данилевським М. Ф., 1994.

Творчий рівень (α-IV):

- аналізувати різні класифікації, визначати їх недоліки та переваги;
- запропонувати власний варіант класифікації захворювань тканин пародонта.

3. Матеріали доаудиторної самостійної роботи

3.1 Базові знання, навички, вміння, необхідні для вивчення теми

Знати:

1. Визначення поняття «етіологія», «патогенез» та «клінічні прояви» захворювання.
2. Гістологічну будову пародонта.
3. Стадії розвитку запального процесу.
4. Морфологічні ознаки гострого та хронічного запалення.
5. Рентгенологічне зображення анатомічних утворень щелепно-лицевої ділянки.

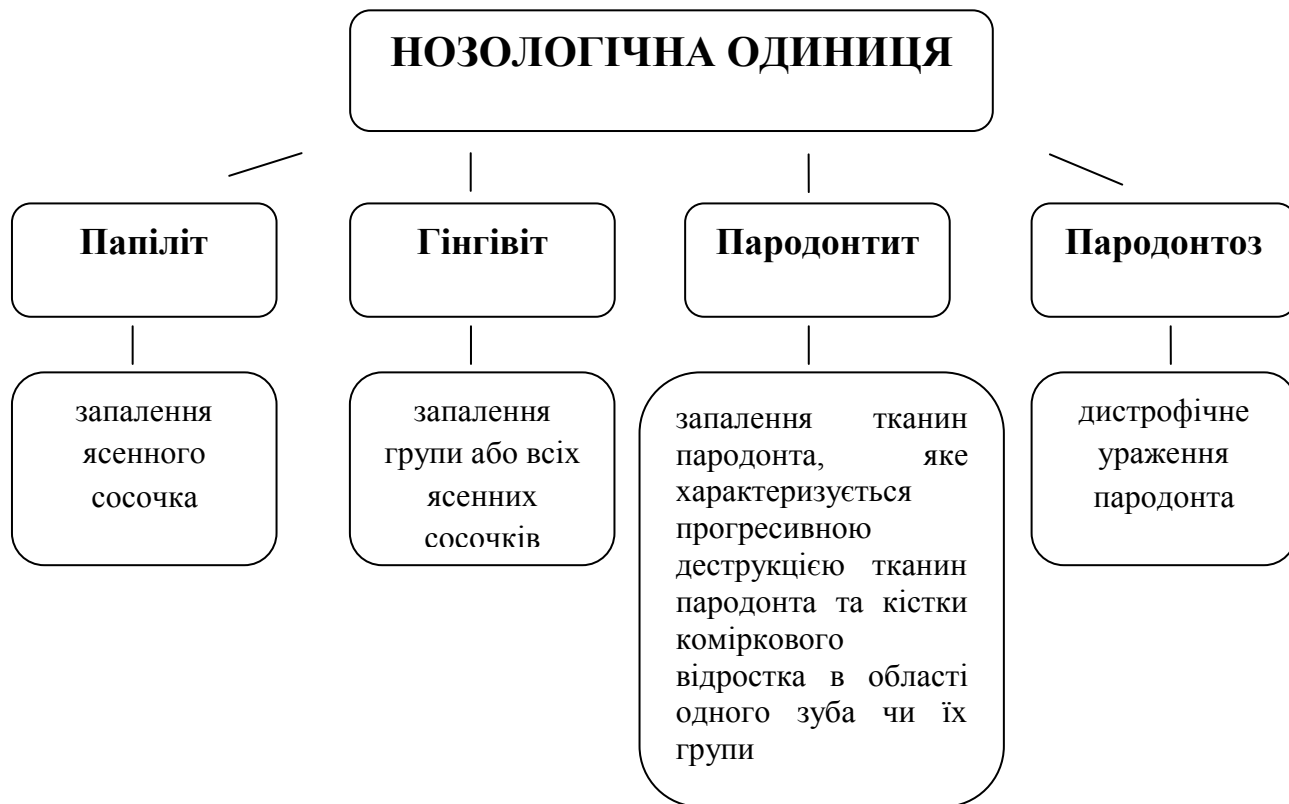
Вміти:

1. Проводити суб'єктивне обстеження стоматологічного хворого.
2. Проводити об'єктивне обстеження стоматологічного хворого (огляд, пальпацію, перкусію, зондування).
3. Заповнювати медичну документацію.

3.2 Зміст теми заняття

Пародонт – комплекс тканин, що оточують зуб (ясна, періодонт, кісткова тканина альвеоли, цемент кореня зуба), які мають спільні джерела іннервації та кровопостачання, становлять єдине ціле. Розповсюдженість захворювань пародонта достатньо висока. Тому з проблемами профілактики та лікування їх лікар-стоматолог зустрічається щодня. Встановлення точного діагнозу будь-якого захворювання та його формулювання базується на класифікації. Саме тому значимість класифікації, здатної відобразити причини розвитку, клінічні форми та характер перебігу захворювання є безсумнівною в повсякденній діяльності лікаря.

З практичної точки зору дуже важливо диференціювати запальні процеси в тканинах пародонта, розділяючи їх на нозологічні одиниці:

Так в основу класифікації хвороб пародонта, затвердженої в *Єревані* (1983), покладений нозологічний принцип:

Для практичної діяльності лікаря важливо мати класифікацію, яка б відображала етіологічну та клініко-морфологічну сутність захворювань та дозволяла конкретизувати діагноз. Саме такий принцип був відображений у класифікації за *М.Ф.Данилевським* (1994р.), яка була прийнята в Україні в якості робочої в 1998 році:

**Класифікація хвороб пародонта
(Данилевський М.Ф., 1994)**

I. Запальні захворювання

Папіліт, гінгівіт

-катаральний
-гіпертрофічний
-виразковий
-атрофічний

-гострий
-хронічний

-м'які тканини
-остеопороз
міжкоміркових
перегородок

-обмежений
-дифузний

**Локалізований
пародонтит**

-катаральний
-гіпертрофічний
-виразковий
-атрофічний

-гострий
-хронічний

-м'які тканини
-коміркова кістка

-обмежений

Початковий
I ступінь
II ступінь
III ступінь

**II. Дистрофічно-запальні
захворювання**

**Генералізований
пародонтит**

-хронічний
-загострений
-ремісія

-м'які тканини
-коміркова кістка

-дифузний

Початковий
I ступінь
II ступінь
III ступінь

Пародонтоз

-хронічний

-м'які тканини
-коміркова кістка

-дифузний

Початковий
I ступінь
II ступінь
III ступінь

**III. Прогресуючі та
ідіопатичні захворювання**

- А). Що супроводжують захворювання крові: лейкоз, циклічна нейтропенія, агранулоцитоз.
Б). Гістіоцитози X: хвороба Леттерера- Зіве, Генда-Шюллера-Крісчена, еозинофільна гранульома.
В). Що супроводжують порушення обміну: хвороба Німанна-Піка, Гоше, синдром Папіліона-Лефевра
Г). При спадкових захворюваннях: хвороба Дауна, акаталазія, десмодонтоз.
*Д). Ураження пародонта в разі імунодефіцитних станів: СНІД, агресивний пародонтит (локалізований, генералізований)

* - введено в класифікацію у 2006 р.

IV. Пародонтоми

- А). Доброякісні.
Б). Злоякісні.

В більшості сучасних класифікацій захворювань пародонта запальні захворювання виділяють в окрему групу. За класифікацією запропонованою (М. Ф. Данилевським, Г. М. Вишняк, А. М. Політун, 1981) запальні захворювання пародонта розподіляють:

Класифікація запальних захворювань пародонта (Данилевський, Вишняк, Політун, 1981)

I. За етіологією

Травматичні:

- механічні
- фізичні
- хімічні

Інфекційні:

- бактеріальні
- вірусні
- грибові
- специфічні

Алергічні

При захворюваннях органів і систем

II. За клініко-морфологічними проявами

Форми запалення:

- катаральне (переважання ексудативних процесів)
- гіпертрофічне (переважання проліферативних процесів)
- виразково-некротичне, гангренозне (переважання альтеративних процесів)

Перебіг:

- гострий
- хронічний
- загострений

Локалізація:

- поверхнева (папіліт, гінгівіт)
- глибока (пародонтит)

Поширеність:

- обмежена
- дифузна
- генералізована

Тяжкість:

- легкий
- середній
- тяжкий

НОМЕНКЛАТУРА

Папіліт:

- гострий (катаральний, виразковий)
- хронічний (катаральний, виразковий, гіпертрофічний)

Гінгівіт:

- гострий (катаральний, виразковий, гангренозний)
- хронічний (катаральний, виразковий, гіпертрофічний, десквамативний)

Локалізований пародонтит:

- гострий
- хронічний

Згідно міжнародної класифікації хвороб 10-го перегляду (МКХ-10, 2007) виділяють наступні захворювання тканин пародонта.

**Класифікація хвороб пародонта
(МКХ-10, 2007)**

11 [K00 K93] Хвороби системи
травлення

[K00 K14] Хвороби порожнини рота,
слинних залоз та щелеп

K05.0 Гострий гінгівіт, за винятком гострого перикоронариту, гострого виразково-некротичного гінгівіту

K05.0 Гострий стрептококовий гінгівіт

K05.08 Інші специфічні гострі гінгівіти

K05.09 Гострий неспецифічний гінгівіт

K05.01 Хронічний гінгівіт

K05.10 Простий маргінальний

K05.11 Гіперпластичний

K05.12 Виразковий

K05.13 Десквамативний

K05.18 Інші неспецифічні хронічні гінгівіти

K05.19 Хронічний неспецифічний гінгівіт

K05.2 Гострий пародонтит

K05.20 Пародонтальний абсцес

K05.28 Інші гострі неспецифічні пародонтити

K05.29 Гострий неспецифічний пародонтит

K05.3 Хронічний пародонтит

K05.30 Простий

K05.31 Складний

K05.32 Хронічний перикоронарит

K05.33 Гіпертрофія сосочка

K05.38 Інші хронічні перикоронарити

K05.39 Хронічний неспецифічний перикоронарит

K05.4 Пародонтоз (періодонтоз)

K05.5 Інші хвороби пародонта

Подану класифікацію досить важко використовувати в умовах клініки. 1999 року Міжнародна робоча група із захворювань пародонта (International Workshop for the classification of the periodontal diseases) затвердила останню редакцію класифікації захворювань пародонта (G. C. Armitage, 1999).

Класифікація Міжнародної робочої групи із захворювань пародонта (International Workshop for the classification of the periodontal diseases), 1999

Захворювання ясен

Гінгівіт, індукований зубною бляшкою

Гінгівіт, який виникає в разі відсутності зубної бляшки

Хронічний пародонтит

Локалізований

Генералізований

Агресивний пародонтит

Локалізований

Генералізований

Пародонтит, асоційований з системними захворюваннями

Некротичні захворювання пародонта

Виразково-некротичний гінгівіт

Виразково-некротичний пародонтит

Абсцеси пародонта

Ясенний абсцес

Пародонтальний абсцес

Перикоронарний абсцес

Пародонтит, пов'язаний з ендодонтичними ураженнями

Набуті та спадкові деформації і порушення

Класифікація захворювань пародонта І. С. Мащенко (1999)

I Запальні захворювання пародонта

1. Гінгівіт

Особливість патогенезу

Судинні ушкодження інфекційно-запального генезу

Форма

Катаральний
Гіпертрофічний
Виразковий
Атрофічний

Характер перебігу

Хронічний
Загострений

Поширеність

Генералізований
Локалізований

2. Пародонтит

Особливість патогенезу

Судинні ушкодження за типом алергійної реакції III класу (інфекційно-алергічного генезу)

Форма симптоматичного гінгівіту

Катаральний
Гіпертрофічний
Виразковий
Атрофічний

Характер перебігу

Хронічний
Загострений

Ступінь тяжкості

Початковий
I
II
III

Поширеність

Генералізований
Локалізований

II Дистрофічні захворювання пародонта

1. Пародонтоз

Особливість патогенезу

Судинні ушкодження склеротичного генезу

Характер перебігу

Хронічний
Ремісія

Ступінь тяжкості

Початковий
I
II
III

Поширеність

Генералізований
Локалізований

2. Симптоматичний пародонтит (дистрофічно-запальна форма пародонтозу)

Особливість патогенезу

Судинні ушкодження склеротичного та інфекційно-запального генезу

Форма симптоматичного гінгівіту

Катаральний
Гіпертрофічний
Виразковий
Атрофічний

Характер перебігу

Хронічний
Загострений
Ремісія

Ступінь тяжкості

Початковий
I
II
III

Поширеність

Генералізований
Локалізований

III. Ідіопатичні (синдромні) захворювання пародонта

Хвороба Леттерера-Зіве, хвороба Генда-Шюллера-Крісчена, еозинофільна гранульома (хвороба Таратінова), хвороба Дауна, десмондонтоз, акаталазія, хвороба Гоше, синдром Папілліона-Лефевра

IV. Пухлиноподібні захворювання пародонта

Доброякісні, злоякісні

3.3 Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія: Підручник: В 4 т. – Т.3 Захворювання пародонта / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, А. М. Політун [та ін.]. – К.: Медицина, 2008. – 614 с.
2. Данилевский Н. Ф. Терапевтическая стоматология: Учебник: В 4 т. – Т.3 Заболевания пародонта / А. В. Борисенко, М. Ю. Антоненко, Л. Ф. Сидельникова [с соавт.]. – К.: ВСИ «Медицина», 2011. – 616 с.
3. Борисенко А. В. Практична пародонтологія: довідник лікаря "Стоматолог" / А. В. Борисенко, М. Ю. Антоненко, Л. Ф. Сидельникова. – К.: Здоров'я України, 2011. – 469 с.
4. Боровский Е. В. Терапевтическая стоматология. Учебник / Е. В. Боровский, В. С. Иванов, Ю. М. Максимовский [с соавт.]. Изд. 5-е, перераб. и доп. – М.: Медицина, 2003, – 840 с.
5. Данилевский Н. Ф. Заболевания пародонта. / Н. Ф. Данилевский, А. В. Борисенко. – К.: Здоров'я, 2000. – 464 с.
6. Данилевский Н. Ф. и др. Заболевания пародонта: Атлас. Учебное пособие для студентов медвузов. – М.: Медицина, 1993. – 310 с.
7. Заболотний Т. Д. Генералізований пародонтит. / Т. Д. Заболотний, А. В. Борисенко, А. В. Марков [та співавт.]. – Львів: "ГалДент", 2011. – 240 с.
8. Ніколішин А. К. Терапевтична стоматологія: підручник, У 2 т. / ред. А. К. Ніколішин. - Полтава: Дивосвіт, 2007. - 280 с.

Додаткова:

1. Барер Г. М. Терапевтическая стоматология: Учебник: В 3 ч. – Ч.2 – Болезни пародонта / Г. М. Барер, Т. И. Лемецкая, Б. Ю. Суражев [и др.]. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 224с.
2. Безрукова И. В. Агрессивные формы пародонтита. / И. В. Безрукова, А. И. Грудянов – М.: Мед. информ. агентство, 2002. – 127 с.
3. Мащенко И.С. Заболевания пародонта. – Днепропетровск: Коло, 2003. – 271 с.
4. Мюллер Х.-П. Пародонтология / Х.-П. Мюллер, пер. с нем. – Львов: «ГалДент», 2004. – 256 с.
5. Вольф Герберт Ф. Пародонтология / Герберт Ф. Вольф, Эдит М. Ратейцхак, Клаус Ратейцхак; Пер.с нем.; Под ред. проф. Г.М.Барера. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 548 с.
6. Цепов Л. М. Диагностика, лечение и профилактика заболеваний пародонта / Л. М. Цепов, А. И. Николаев, Е. А. Михеева. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 272 с.

Електронні джерела:

1. http://www.stomatology.org.ua/modules/myarticles/article_storyid_2.html
2. <http://www.mkb10.ru/>
3. http://ru.wikipedia.org/wiki/Список_классов_МКБ-10

3.4 Орієнтовна карта для самостійної роботи студентів з літературою по темі заняття

№	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1.	Вивчити: Класифікацію захворювань тканин пародонта, що затверджена в Єревані, 1983.	Знати: 1. Загальні принципи, що покладені в основу створення класифікацій захворювань тканин пародонта. 2. Зазначені класифікації. 3. Визначення понять “папіліт”, “гінгівіт”, “пародонтит”, “пародонтоз”.	
2.	Класифікацію захворювань тканин пародонта за Данилевським М. Ф., 1994.		
3.	Класифікація запальних захворювань пародонта (Данилевський М.Ф., Вишняк Г.М., Політун А.М., 1981).		
4.	Ознайомитись: 1. Класифікація захворювань тканин пародонта І. С. Мащенко (1999) 2. Класифікація захворювань тканин пародонта Міжнародної робочої групи з захворювань пародонта, 1999. 3. Класифікація захворювань тканин пародонта МКХ-10, 2007.		

3.5 Матеріали для самоконтролю студентів на доаудиторному етапі:

А. Теоретичні питання для самоконтролю(а-ІІ):

1. Загальні принципи, що покладені в основу створення класифікацій захворювань тканин пародонта.
2. Класифікація захворювань тканин пародонта, що затверджена в Єревані, 1983. Принципи, що покладені в основу даної класифікації.
3. Класифікація захворювань тканин пародонта за Данилевським М. Ф., 1994. Принципи, що покладені в основу даної класифікації.
4. Класифікація захворювань тканин пародонта Міжнародної робочої групи з захворювань пародонта, 1999. Принципи, що покладені в основу даної класифікації.

5. Класифікація захворювань тканин пародонта МКХ-10, 2007. Принципи, що покладені в основу даної класифікації.
6. Принципи, що покладені в основу побудови класифікації запальних захворювань пародонта (Данилевський М.Ф., Вишняк Г.М., Політун А.М., 1981).
7. Дати визначення термінам “папіліт”, “гінгівіт”, “пародонтит”, “пародонтоз”.

Б. Тестові завдання репродуктивного рівня для самоконтролю теоретичних знань:

1. Згідно класифікації захворювань тканин пародонта за Данилевським М.Ф., 1994, до запальних захворювань відносяться:
 - а). папіліт
 - б). гінгівіт
 - в). пародонтоз
 - г). генералізований пародонтит
 - д). локалізований пародонтит

Відповідь: а, б, д.

2. Розташуйте послідовно групи захворювань тканин пародонта згідно класифікації захворювань тканин пародонта за Данилевським М.Ф., 1994:
 - а). прогресивні ідіопатичні захворювання
 - б). дистрофічно-запальні та дистрофічні захворювання
 - в). дистрофічні захворювання
 - г). запальні захворювання
 - д). дистрофічно-запальні захворювання
 - е). продуктивні процеси (пародонтоми)
 - є). інші хвороби пародонта

Відповідь: I - г, II - б, III - а, IV - е.

3. У пацієнта В., 31 року діагностовано агресивний пародонтит. До якої групи захворювань, згідно класифікації М. Ф. Данилевського (1994, в ред.. 2008), можна віднести дане захворювання.

Відповідь: прогресивні ідіопатичні захворювання.

4. Пацієнтці А., 57 років було встановлено діагноз: генералізований пародонтит, II ступінь, гострий перебіг, симптоматичний катаральний гінгівіт. Знайдіть помилку в діагнозі.

Відповідь: генералізований пародонтит не має гострого перебігу. Правильно - генералізований пародонтит, II ступінь, **загострений** перебіг, симптоматичний катаральний гінгівіт.

4. Матеріали для аудиторної самостійної роботи

4.1. Перелік навчальних практичних завдань

1. Сформулювати діагноз захворювання тканин пародонта відповідно до вимог класифікації захворювань тканин пародонта за Данилевським М. Ф., 1994.

4.2. Професійні алгоритми (інструкції) для оволодіння практичними навиками та професійними вміннями

№	Завдання	Вказівки	Примітки
1.	Сформулювати діагноз генералізованого пародонтиту відповідно до вимог класифікації захворювань тканин пародонта за М. Ф. Данилевським, 1994.	Вказати: – нозологічну одиницю – ступінь розвитку – перебіг – вид гінгівіту	Приклад: Генералізований пародонтит, II ступінь, хронічний перебіг, катаральний гінгівіт

4.3. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів на основному етапі практичного заняття:

Таблиці, слайди, стоматологічне оснащення, інструменти, матеріали.

5. Матеріали для післяаудиторної самостійної роботи

1. Безрукова И. В. Агрессивные формы пародонтита. / И. В. Безрукова, А. И. Грудянов – М.: Мед. информ. агентство, 2002. – 127 с.

2. Белоклицкая Г. Ф. Современный взгляд на классификации болезней пародонта / Белоклицкая Г. Ф. // Современная стоматология. - 2007. – № 3. – С. 59–64.
3. Данилевский М. Ф. Сучасні класифікації захворювань пародонта / Данилевский М. Ф., Борисенко А. В. // Імплантологія, пародонтологія, остеологія. - 2006. - № 4. - С. 59–62.
4. http://www.stomatology.org.ua/modules/myarticles/article_storyid_2.html

Тестові завдання:

1. В основу Єреванської класифікації захворювань пародонта (1983) покладений принцип:
 - а. **Нозологічний**
 - б. Етіологічний
 - в. Клініко-морфологічний
 - г. Патогенетичний
 - д. Патоморфологічний

2. В основу класифікації захворювань пародонта за М. Ф. Данилевським (1994) покладений принцип:
 - а. **Етіологічний та клініко-морфологічний**
 - б. Етіологічний
 - в. Патогенетичний
 - г. Нозологічний
 - д. Симптоматичний

3. В основу класифікації Міжнародної робочої групи з захворювань пародонта (1999) покладений принцип:
 - а. **Етіологічний та клінічний**
 - б. Етіологічний
 - в. Патогенетичний
 - г. Нозологічний
 - д. Гістологічний

4. Яка з класифікацій захворювань пародонта прийнята робочою в Україні:
 - а. **За М. Ф. Данилевським (1994)**
 - б. Єреванська класифікація захворювань пародонта (1983)
 - в. Класифікація Міжнародної робочої групи з захворювань пародонта (1999)
 - г. За І. С. Машенко (1999)
 - д. За М. Ф. Данилевським, Г. М. Вишняк, А. М. Політун (1981)

5. Згідно класифікації захворювань пародонта за М. Ф. Данилевським (1994), пародонтоз відноситься до:
 - а. Запальних
 - б. Дистрофічних
 - в. **Дистрофічно-запальних**
 - г. Прогресуючих ідіопатичних
 - д. Пухлиноподібних захворювань

6. Згідно класифікації захворювань пародонта за М. Ф. Данилевським (1994), локалізований пародонтит відноситься до:
 - а. **Запальних**
 - б. Дистрофічних
 - в. Дистрофічно-запальних
 - г. Прогресуючих ідіопатичних
 - д. Пухлиноподібних захворювань

7. Згідно класифікації захворювань пародонта за М. Ф. Данилевським (1994), генералізований пародонтит відноситься до:
 - а. Запальних
 - б. Дистрофічних
 - в. **Дистрофічно-запальних**

- г. Прогресуючих ідіопатичних
- д. Пухлиноподібних захворювань

8. Згідно класифікації захворювань пародонта за І. С. Машенко (1999) виділяють наступні групи захворювань пародонта:

- а. Запальні, дистрофічно-запальні, ідіопатичні, пухлино подібні
- б. **Запальні, дистрофічні, ідіопатичні, пухлиноподібні**
- в. Запальні, дистрофічно-запальні та дистрофічні, прогресивні ідіопатичні, продуктивні процеси
- г. Запальні, деструктивні, ідіопатичні, пухлини
- д. Запальні, дистрофічні, інші захворювання

9. Згідно класифікації М. Ф. Данилевського (1994) виділяють такі форми локалізованого пародонтиту:

- а. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий
- б. Катаральний, гіпертрофічний, виразково-некротичний
- в. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, десквамативний
- г. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, атрофічний, десквамативний
- д. **Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, атрофічний**

10. Згідно класифікації М. Ф. Данилевського, Г. М. Вишняк, А. М. Політун, (1981) захворювання пародонта розподіляють за:

- а. **Етіологією та клініко-морфологічними проявами**
- б. Патогенетичним принципом
- в. Клінічними ознаками
- г. Номенклатурою
- д. Патогенетичним принципом та клінічними ознаками

11. Згідно класифікації М. Ф. Данилевського (1994) генералізований пародонтит має перебіг:

- а. Гострий, хронічний, загострений, ремісія
- б. Гострий, хронічний, ремісія
- в. **Хронічний, загострений, ремісія**
- г. Хронічний
- д. Хронічний, ремісія

12. Згідно класифікації М. Ф. Данилевського (1994) виділяють такі форми папіліту та гінгівіту:

- а. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий
- б. **Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, атрофічний**
- в. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, десквамативний
- г. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий, атрофічний, десквамативний
- д. Катаральний, гіпертрофічний, виразково-некротичний